

Chant e musica

chapitels introductivs

Vocals

Gesang 1

Gesang 2

$\text{♩} = 90$

18: 1

18: 2

18: 1

18: 2

18: 1

18: 2

18: 1

18: 2

CDEP-T

Conferenza dals directurs
chantunals da l'educaziun publica
da la Svizra tudestga

Impressum

Editura:	Departement d'educaziun, cultura e protecziun da l'ambient dal Grischun
Tar quest document:	Plan d'instrucziun 21 Ediziun dals 15-03-2016
Maletg da la cuverta:	Claudio Minutella
Copyright:	Il dretg d'auturas e d'auturs ed ulteriurs dretgs da questa pagina d'internet ha la CDEP-T. Cun chargiar giu cuntegns (texts, maletgs, datotecas) da questa pagina d'internet na vegnan transferids nagins dretgs.
Internet:	gr-r.lehrplan.ch

Cuntegn

Impurtanza e finamiras	2
Infurmaziuns didacticass	3
Infurmaziuns davart la structura ed il cuntegn	6

Impurtanza e finamiras

Cultura, art e societad

Stgaffir cultura tutga tar l'uman. La participaziun a l'art ed a la cultura en la musica ed en il mund musical dal mintgadi pussibilitescha d'entrar en contact cun auters umans sin plaun musical e da communitgar sur ils cunfins culturals ora. La musica enconuscha bleras furmas e blers stils. Ordaifer la scola tgiran ils uffants e giuvenils fitg differentas praticas musicalas che vegnan furmadas era da las influenzas biograficas e culturalas. Tras l'occupaziun cun la tradiziun musicala e cun l'innovaziun era en la lavur musicala contemporana entran las scolaras ed ils scolars en in dialog cun l'atgna persuna e cun la societad ed emprendan da sa mover suveranamaïn en in mund da viver, nua che la musica è omnipreschenta en differentas furmas e funcziuns.

La scola sco lieu da la furmaziun culturala

Entaifer la scola sco lieu d'emprender e da cultura presta l'instrucziun musicala ina contribuziun impurtanta a la furmaziun culturala, tras quai ch'ella pussibilitescha a tut ils uffants e giuvenils da furmar e da megliegar in giudicament estetic e d'ir enturn activamain cun la musica. La finamira surordinada è ina furmaziun musicala fundamentala ch'è orientada a la promoziun da la creativitat, ad abilitads performativas ed al senn estetic sco era a l'intermediaziun d'enconuschientschas da l'art e da la cultura.

Plinavant sa porscha la pussaivladad che pliras classas lavuran ensemen e ch'ins tira a niz purschidas da l'intermediaziun da cultura en il sector da la musica (p.ex. concerts da scolaras e scolars, emnas da project, festas da musica). Las scolaras ed ils scolars gidan uschia a concepir activamain il mintgadi da scola e la cultura da la chasa da scola.

Instrucziun musicala

L'instrucziun musicala en la scola populara garantescha in access unic a la furmaziun culturala e sa basa sin ina chapientscha da musica che cumpiglia era ritmica/musica e moviment sco era elements dal saut. Ella porscha a las scolaras ed als scolars la pussaivladad da s'occupar a moda multifara cun sasezs, la gruppa e l'ambient cultural. La motivaziun per in process musical constructiv e duraivel en quai che riguarda l'exercitar e l'emprender resulta en emprima lingia dad experientschas positivas cun la musica e dal plaschair da la musica. Sentir e differenziar l'expressiun musicala sco era s'inscuntrar a moda receptiva e reflexiva cun la musica furman il fundament per sviluppar cumpetenzza musicala. Quai capita cun ir enturn cun musica sa referind activamain a l'agir e cumpiglia l'experientscha da la vusch, da l'udida e dal corp, ma era l'experientscha instrumentala ed estetica sco era l'applicaziun da savida musicala.

La lavur vi da las cumpetenzas dal rom musica pussibilitescha da s'occupar cun furmas d'expressiun artisticas e culturalas s'orientond a l'agir ed a l'applicaziun. Las scolaras ed ils scolars fan experientschas musicalas s'occupond cuminaivlamain ed a moda multifara cun musica.

Infurmaziuns didacticass

Principis didacticass

	<p>Cumpetenzas musicalas vegnan sviluppadas d'ina vart en in senn linear constructiv e da l'autra vart en ina spirala, en la quala singulas fassettas d'ina cumpetenza vegnan repetidas en differents connexs ed acquistadas en differents stgalims da differenziaziun.</p> <p>Las scolaras ed ils scolaras d'avanter musicalmain cumpetents en in senn cumplessiv. Quai vul dir ch'els disponan d'adina dapli experientscha, abilitads e savida musicala e ch'els san applitgar l'emprendi en novas situaziuns entaifer ed ordaifer la scola. Prendida en mira vegn ina instrucziun musicala che metta en il center las experientschas da las scolaras e dals scolaras.</p>
Eterogenitad	L'instrucziun musicala resguarda las differentas premissas, isanzas da chantar e tradiziuns da sunar dals uffants e giuvenils en lur ambient social (famiglias, activitads musicalas ordaifer la scola e temp liber). La multifariadad d'experientschas e d'abilitads musicalas da las scolaras e dals scolaras vegn nizzegiada sco schanza ed enritgescha l'instrucziun musicala.
Colliaziun dals senns	L'unitad tranter corp, musica e moviment furma il fundament dal svilup musical. La percepziun musicala stat al cumenzament da mintga agir musical e process creativ. Ella pretenda e scolescha l'attenziun da las scolaras e dals scolaras. La scolaziun da la percepziun dovra cuntinuitad ed impuls musicals e permetta adina puspè da smirvegliar.
Agens process creativs	En agens process creativs intervegnan uffants e giuvenils caracteristicas e connexs essenzials da musica. Sin mintga stgalim ed era senza enconuschientschas preliminaras pon tut las scolaras e tut ils scolaras esser musicalmain creativs. Al svilup d'atgna expressiun e creativitat vegn attribuida ina gronda impurtanza en quest connex.
Agir, savida ed abilitads	L'emprender musical succeda sur la via da l'agir per applitgar savida ed uschia per chapir musica. En l'instrucziun po questa successiun era vegnir variada ed adattada a la situaziun.
Acquistar tecnicass ed exercitar	Per sviluppar abilitads ed inschigns fundamentals (abilitads ritmicas e melodicas, abilitad da chantar) è il process d'exercitar regularmain ina metoda d'emprender centrala: Exercitar vul dir repeter, variar, cumparegliar e giuditgar, perfecziunar ed applitgar.
Tadlar musica	Tadlar (tiers) activamain tutga tar mintga lecziun da musica. En in temp, nua che la musica è preschenta en las medias bunamain adina e dapertut en il mintgadi, tutga il mussar da tadlar tiers activamain tar il cuntegn da l'instrucziun musicala. La scolaziun ed il svilup dal tadlar sapientivamain ed activamain è il punct da partenza per mintga agir musical.
Intermediaziun da musica	En l'instrucziun musicala sa porscha la pussaivladad da tematisar l'ambient musical, la vita musicala regionala e la realitad musicala actuala da las scolaras e dals scolaras e da nizzegiar purschidas da l'intermediaziun da cultura en differents lieus (p.ex. visitar concerts, sa scuntrar cun musicistas e musicists externs).
Lingua tecnica	L'applicaziun d'ina lingua tecnica musicala è necessaria, per che las scolaras ed ils scolaras possian discurren conform al stgalim davart musica, davart sia funcziun en la societad e davart lur sentiments persunals. Latiers tutga il svilup d'in vocabulari correspondent durant tut ils ciclus.

Accents pertutgant cumpetenzas transversalas

(Guardar era *Basas*, chapitel *Cumpetenzas transversalas*.)

En cumbinaziun cun las cumpetenzas dal rom dals sis champs promova l'emprender musical era cumpetenzas transversalas. In'impurtanza speziala survegnan en l'instrucziun musicala:

Abilitad da cooperar e savair ir enturn cun diversidad

Faschond musica en cuminanza gioga l'abilitad da sa participar a moda activa e cooperativa a la collavuraziun cun auters ina rolla centrala. Las scolaras ed ils scolars emprendan d'acceptar differenzas, vesan la diversidad sco enritgiment ed exerciteschan da surpigliar responsabladad per decisiuns da la gruppa. Quai na succeda betg mo en inscuters cun autras culturas musicalas, mabain include era las preferenzas las pli differentas entaifer la classa.

Autoreflexiun ed independenza

Las scolaras ed ils scolars san percepir agens sentiments ed exprimer quels adequatamain a moda musicala. Els san ir enturn a moda constructiva cun sfidas musicalas e surpigliar in agen punctg da vista.

Abilitad linguistica e schliar incumbensas / problems

Las scolaras ed ils scolars san chattar e sviluppar vinavant soluziuns creativas en in process creativ musical. Els san descriver fenomens musicals en la lingua tecnica musicala correspondentia e schliar problems ed incumbensas specificas dal rom (p.ex. metter in'ovra musicala en in context social).

Infurmaziuns davart il 1. ciclus

(Guardar era *Basas*, chapitel *Puncts centrals dal 1. ciclus*.)

La musica gioga ina rolla impurtanta en il mintgadi da l'uffant. El percepescha musica principalmain en il contact direct e tras las experientschas musicalas ed auters umans. Il far musica e la communicaziun musicala sa sviluppan avant che savair leger notas.

Sensomotorica

Tadlar musica e far experientschas musicalas tschiffa l'entir corp da l'uffant. El emprenda era da drizzar l'attenziun a stadis psychics interns: maletgs interns e sentiments vegnan svegliads, spazis da fantasia vegnan averts. Mattas e mats percepeschan lur corporalitat tras quai ch'els emprendan da perfecziunar lur motorica groppa e fina e d'adattar moviments a moda multifara a la musica. A l'agen s'exprimer e s'identifitgar sto vegnir dà avunda spazi.

Spazis creativs

Cun ir enturn cun chanzuns, moviments tar musica, sauts, versets ritmics e melodics, cun s'identifitgar cun rollas, cun explorar trucs da resonanza, cun sa deditgar ad incumbensas creativas ed auter gartegi ad uffants da furmar, en gruppas u sulets, munds ludics orientads a la musica e da sfunsar en atmosferas acusticas e melodicas.

Experientscha musicala en gruppas

La percepziun da sasezs e la percepziun d'auters furman in fundament impurtant che vegn sviluppà conscienziusamain en l'accordanza musicala cun chantar, sautar, far musica elementara. Savair s'adattar sco era chapir reglas en l'agir musical cuminaivel èn puncts impurtants per sviluppar ina cultura musicala entaifer la classa.

Cundiziuns generalas

Tar ils arranschaments d'emprender musicals dal 1. ciclus tutgan sequenzas musicalas en aaziuns manadas sco era purschidas orientadas a la musica en il gieu liber. En il mintgadi dals uffants ha il basegn da sa mover ina gronda impurtanza. Perquai duess esser avant maun per la classa avunda spazi per l'agir musical activ. Tar l'equipament da basa d'ina instrucziun musicala dal 1. ciclus tutgan instruments elementars e da ritmus, materialias da ritmica e dal mintgadi, objects, medias didacticcas sco era utensils da malegiar.

Rolla da la persuna d'instrucziun

Ils cuntegns ed ils process da l'instrucziun musicala vegnan tschernids da la persuna d'instrucziun sin basa da las competenzas e dals svilups dals stgalims. Persunas d'instrucziun e scolaras e scolars èn involvids ensemen en in process musical d'exercizi, d'emprender e creativ. La persuna d'instrucziun è in exempel d'ina persuna musicalmain interessada e cumpetenta ed agescha sco partenaria da comunicaziun musicala, sco concreadra e sco persuna che accumpogna process musicals. Ella accepta cun interess, reconuschienscha e stima las expressiuns musicalas da las scolaras e dals scolars, sa permetter spazis libers ed introducescha ina cultura d'emprender, nua ch'ins dastga era far sbagls.

Scola elementara musicala ed instrucziun instrumentala

En il chantun Grischun exista la pussaivladad da metter a disposiziun purschidas da scolaziun musicala da basa durant las uras da bloc (cf. ordinaziun da scola art. 24). L'instrucziun a la scola da musica, en spezial l'instrucziun instrumentala individuala, na fa betg part dal Plan d'instrucziun 21. Abilitads ed inschigns instrumentals acquistads ordaifer la scola pon tenor pussaivladad vegnir integrads en l'instrucziun musicala da scola.

Infurmaziuns davart la structura ed il cuntegn

Champs da cumpetenzza

Il sis champs da cumpetenzza represchentan il rom a moda cumplessiva e descrivan, co ch'ins duai ir enturn activamain cun musica. Els vegnan mess en connex in cun l'auter ord pliras perspectives ed a moda multifara. Ils champs da cumpetenzza "process creativ" (MU.5) e "pratica da la savida musicala" (MU.6) ston vegnir colliads cun tut ils champs da cumpetenzza per intermediar a moda perceptibla process creativ e cuntegns teoretics da la musica.

Mintga champ da cumpetenzza è dividi en accents tematics che faciliteschan l'orientaziun entaifer il champ da cumpetenzza.

Tabella 1: Accents en ils champs da cumpetenzza

Process creativ (MU.5)			
<ul style="list-style-type: none"> • Explorar e preschentar musicalmain temas • Concepir tar musica existenta • Cumpetenzza da sa preschentar musicalmain 			
Chantar e discurren (MU.1)	Tadlar e s'orientar (MU.2)	Sa mover e sautar (MU.3)	Far musica (MU.4)
<ul style="list-style-type: none"> • La vusch en l'ensemble • La vusch sco med d'expressiun • Repertori da chanzuns 	<ul style="list-style-type: none"> • Orientaziun acustica • Scuntrada cun la musica en l'istorgia ed oz • Impurtanza e funcziun da la musica 	<ul style="list-style-type: none"> • Scolaziun sensomotorica • Expressiun corporala tar musica • Adattaziun dal moviment a musica e repertori da sauts 	<ul style="list-style-type: none"> • Far musica en l'ensemble • L'instrument sco med d'expressiun • Enconuschientscha d'instruments
Pratica da la savida musicala (MU.6)			
<ul style="list-style-type: none"> • Ritmus, melodia, armonia • Notaziun 			

Chantar e discurren

En l'emprender musical applitgeschan las scholaras ed ils scolars lur vusch a moda multifara, tras quai ch'els sviluppan ina relaziun cun lur vusch persunala e sa vesan sco individi, cur ch'els s'expriman cun la vusch (scolaziun da la vusch). Els chantan tant en il chor sco era solisticamain en l'ensemble e s'acquistan in repertori multifar.

Tadlar e s'orientar

Las scholaras ed ils scolars s'orienteschan acusticamain en il temp ed il spazi, emprendan da tadlar intenziunadamain e san differenziar tranter exempels da l'istorgia da la musica, dal temp actual e da differents spazis culturals. Els s'occupan cun l'impurtanza e la funcziun da la musica da lur conturns sco era en las medias.

Sa mover e sautar

Las scholaras ed ils scolars emprendan da s'exprimer cun lur corp e d'entrar en in dialog cun la musica. La percepziun differenziada dal corp è il fundament per il svilup sensomotoric sco basa per ir enturn cun musica sa referind a l'agir.

Far musica

Las scholaras ed ils scolars fan musica cun differents instruments e funtaunas da tuns simplas sco era cun agid da la percussiun dal corp. Il far musica in cun l'auter ed in suenter l'auter, l'interacziun tranter "singul" ed "ensem" furman ina basa per furmas da comunicaziun nunverbalas.

Process creativ

Las scolaras ed ils scolars furman lur creativitad tras quai ch'els sa fan valair sco persuna, sa laschan en sin process creativs en gruppa e sviluppan atgnas ideas. Els exploreschan, experimenteschan ed improviseschan cun il corp, la vusch, il ritmus, il tun sco era cun differents instruments e mediums. Creaziuns elavuradas pon vegnir preschentadas en classa u davant pliras classas.

Pratica da la savida musicala

La finamira da la teoria elementara da la musica en la scola populara è quella da render perceptiblas structuras musicalas. Quai na po betg succeder a moda isolada, mabain en cumbinaziun permanenta cun praticas musicalas dals auters champs da cumpetenzza. Las scolaras ed ils scolars s'acquistan la teoria elementara da la musica a moda orientada a l'agir ed a la pratica.
